

ЕТИЧЕН КОДЕКС

НА БЪЛГАРСКАТА АСОЦИАЦИЯ ПО ПСИХОТЕРАПИЯ

ВЪВЕДЕНИЕ

Всяка професионална дейност и съответстващата ѝ общност, в даден момент от своето развитие достига до такъв стадий на зрялост, който изисква известно регламентиране и стандартизиране на вътрешните и външните професионални взаимодействия и взаимоотношения. Това придава по-голяма стабилност на професионалната общност и извършваните от нея специализирани дейности и услуги. На тази основа се осигурява по-високо качество на извършваното обслужване на хората и институциите, а оттук и по-висок обществен престиж и признание на съответната професия.

Всичко това с пълна сила се отнася за психотерапията и психологичното консултиране. Те са достигнали такъв стадий в своето развитие, че приемането на професионално-етични стандарти е една вътрешно професионална и заедно с това социална потребност.

Етичният кодекс е изявление на принципите на поведение във взаимоотношенията между различни индивиди с определени социални роли. Основното предположение на тези принципи е, че нарушаването им може да засегне интересите на пациента, клиента, обучаващия се, терапевта, учителя, колегите; да ошети терапевтичната или учебна програма, полето на психотерапия или обществото като цяло.

Принципите изложени по-долу са базирани на следните фундаментални норми:

Човешките същества са по природа автономни и съзидателни. Всеки индивид твори своя собствен живот и колективно, ние творим обществото.

Всички човешки същества са с еднаква ценност, независимо от раса, вяра, убеждения, националност, пол, социалноикономически статус или сексуална ориентация.

Индивидите имат правото, отговорността и потенциала да вземат свои собствени решения, да поемат отговорности за своя собствен живот и да функционират автономно.

Индивидите са отговорни за своето личностно и професионално развитие и за темповете на това развитие.

Засега в ЕК са включени регламентации в 7 аспекта на професионалната дейност на психотерапевтите. Те са следните:

I. ОТГОВОРНОСТ

- В своята професионална дейност, психотерапевтите се стремят към най-високите стандарти на професията.
- Те трябва да осъзнават последствията от своите професионални действия и да носят отговорност за тях.
- Те полагат усилия, в рамките на възможностите си, техните услуги да не бъдат използвани по неподходящ начин.

II . КОМПЕТЕНТНОСТ

1. Психотерапевтите предлагат само тези услуги, които са в рамките на тяхната професионална компетентност и съответстват на тяхната квалификация и опит.

- Те осъзнават своите професионални ограничения и при необходимост апелират към други професионалисти за консултация или препращане.
- В тези видове практическа дейност, където още няма твърдо установени стандарти, психотерапевтите взимат всички мерки за да осигурят благополучието на клиентите си.

2. Те се стараят да бъдат в течение на научните и практическите изследвания и решения в сферата на своята дейност.

3. Ако психотерапевтите имат лични проблеми от такъв тип и проявяващи се в такава степен, че влияят върху изпълнението на професионалните им задължения, те се обръщат за професионална помощ с цел изясняване на ситуацията.

III . ВЗАИМООТНОШЕНИЯ С ДРУГИТЕ

1. ВЗАИМООТНОШЕНИЯ С КЛИЕНТИТЕ

1.1. Психотерапевтите зачитат личната неприкосновеност на човека и се грижат за защита правото на клиента на самоопределение в това число и отказ от по-нататъшно участие.

- Психотерапевтите осведомяват клиентите или техните представители за планираните мероприятия по най-разбираем начин, за да могат сами да решат желаят ли да вземат

участие в тях или не.

- Отношението към клиентите трябва да поощрява тяхната автономност и самоопределение, като се избягват стилове на поведение създаващи зависимост.

1.2. Психотерапевтите осъзнават всички взаимоотношения, които могат да увредят професионалната преценка и да повишат риска от експлоатиране на терапевтичната ситуация.

1.2.1. Не експлоатират клиентите си финансово, психологически или по какъвто и да било друг начин, които да е видим за обективния наблюдател като ущърб за клиента.

1.2.2. Сексуалната интимност с клиента е неетична.

1.3. Ако условията за наемане на психотерапевта или консултативния психолог водят до невъзможност за спазване на

интересите на клиента, това се обяснява на всички заинтересовани страни.

2. ВЗАИМООТНОШЕНИЯ С ОБУЧАВАЩИТЕ СЕ

2.1. Обучителите са отговорни да организират своите взаимоотношения с обучаващите се съгласно етичните принципи валидни за клиентите (т. III , ал. 1.1. до 1.3).

2.2. Обучителите поставят за своя основна цел професионалното израстване и личностно развитие на обучаващите се

2.2.1. Обучителят насочва обучаващия се към друг колега, ако интересите и начинът на приложение на знанията

изискват знания и умения извън подготовката на обучаителя.

2.3. Психотерапевтите и консултативните психолози, които ще обучават или ще се занимават с каквато и да е аналогична дейност на курсове, заедно с непсихолози, внимателно следят дали участието им няма да доведе до нежелателно впечатление, че курсът не отговаря на изискванията към работата на професионалната общност.

3. ВЗАИМООТНОШЕНИЯ С КОЛЕГИТЕ

3.1. Психотерапевтите уважават професионалната компетентност, задълженията и отговорността на колегите си и представителите на другите професии.

3.1.1. Въздържат се от необективни съждения за колегите и тяхната работа, но могат да правят обоснована критика.

3.2. Психотерапевтите разбрали, че техен колега е нарушил моралните принципи, постъпват съгласно утвърдените процедури.

IV . КОНФИДЕНЦИАЛНОСТ

1. Психотерапевтите имат задължението да запазват в тайна информацията получена от клиентите си в хода на работата с тях.

2. Те споделят подобна информация с други лица само със съгласието на клиента или на друг законен негов представител.

3. Изключение от това правило може да се направи само в тези случаи, ако чрез това се нанася вреда на клиента или съществува явна опасност за клиента или други хора. В тези случаи информацията трябва да бъде предадена само на тези, които могат да предприемат адекватни действия в дадената ситуация.

4. За осигуряване на конфиденциалност във връзка с психологическите и психотерапевтичните изследвания и интервенции, психолозите и психотерапевтите са длъжни да се погрижат за специална договореност с лицата, ползващи техните услуги.

5. В договореността трябва да се уточни начинът за гарантиране на конфиденциалността: кой ще има достъп до тези материали и колко дълго те ще се съхраняват. (Това се отнася също така за материал, въведен в компютър).

6. В случаи на запис върху магнитна или видеолента, фотографирание или заснемане на филм съгласието на клиента (участник в група и др. подобни) е задължително.

6.1. За демонстрация, прослушване или друго използване на материала е необходимо допълнително писмено разрешение, от което да е ясно, къде, кога, пред кого и в каква форма може да бъде използван съответния материал.

6.2. Тук се изисква да се включи също така информация за това, колко време може да се пази този материал.

7. Ако клиент или участник в група не потвърди съгласието си, материалът незабавно се унищожава.

8. В случай на необходимост психотерапевтите информират възложителите и клиентите за правилата и изискванията за спазване на конфиденциалност според настоящия Етичен кодекс.

V . ИНТЕРВЕНЦИИ, МЕТОДИ, ИЗСЛЕДВАНИЯ И ЗАКЛЮЧЕНИЯ

1. Психотерапевтичните и консултативни интервенции се планират на базата на добре формулиран проблем и след разглеждането на подходящи методи и алтернативни процедури.

2. При осъществяването на интервенционни и други действия и методи, те се извършват в съответствие със стандартите или обичайната практика за тяхното използване.

3. Психотерапевтите избягват да използват методи с неизвестни или неудовлетворителни параметри, освен в случаите, в които се апробират нови такива. За последното клиентите се информират предварително и могат да се използват само след тяхното съгласие

4. Психотерапевтите се стремят да формулират своите послания, заключения и други подобни изказвания по такъв начин, че те да не могат да бъдат превратно разбрани или използвани.

5. Заключениеята трябва да бъдат формулирани така, че да бъдат разбираеми за възложителя.

6. Психотерапевтите се грижат за това психотерапевтичните и консултативните методи да не се описват в средствата за масова информация, по такъв начин, че да се намали тяхната полезност.

7. Психотерапевтите самостоятелно избират методите си на работа.

VI . ПУБЛИЧНИ ИЗКАЗВАНИЯ

1. Публичните изказвания, съобщения, информации и други подобни направени от психолозите и психотерапевтите, имат за цел да помогнат на хората да осъществят добре информирани и свободни избори.

- Когато правят изказвания като специалисти, те се стремят към обективност и точност.
- Психотерапевтите информират за спецификата на професионалната си дейност по такъв начин, че да избягнат неправилното разбиране от аудиторията на спецификата на своята дейност или професия.

1.2.1. Избягват се публични изказвания, изглеждащи като самореклама.

2. Предлагайки своите услуги, психолозите и психотерапевтите дават само следната информация: име, адрес, телефон, образование, работно време и специалност.

2.1. В обявите за курсове може да се съдържа информация, обясняваща съдържанието и целите на курса.

2.1.1. Обявата не трябва да изглежда като реклама или да съдържа обещания за специфични резултати.

3. Психотерапевтите и консултативните психолози, публикуващи съвети в печата, участващи в специални предавания на радиото и телевизията или където и да е, дават тези съвети само в обща форма.

3.1. Психотерапевтите и консултативните психолози, публикуват от свое име само тази работа, която е извършена напълно от тях или за която имат съществен принос.

3.2. Психотерапевтите не забраняват и не пречат на публикации с критика за тяхната работа.

VII . ПРОЦЕДУРИ ВЪВ ВРЪЗКА С НАРУШЕНИЯТА НА ЕТИЧНИЯ КОДЕКС

1. Нарушенията на ЕК (Етичния кодекс) се разглеждат задължително, независимо дали представляват закононарушения и се преследват по силата на други закони на Р. България.

2. Сведения за нарушенията на етичските норми могат да постъпват както от клиенти, така и от колеги или стажанти - обучаващи се колеги.

2.1. Ако квалифициран член на БАП получи информация за нарушение на етичските норми от свой колега (член на асоциацията), той е задължен да се опита да реши проблема помежду им, като разговаря със засегнатата страна и със своя колега.

2.2. Ако това се окаже невъзможно или нарушението е толкова голяма, че получилият информация колега сметне, че то превишава неговата компетентност, то той се обръща по установения ред към КЕ (комисията по етика).

3. Заявленията за нарушения трябва задължително да се представят в писмен вид, с подробно излагане на аргументи за нарушенията на ЕК. Те трябва да са подписани с пълното име и адрес на заявителя.

- Анонимни или устно направени заявления не се разглеждат.

3.2. Независимо до кой от органите на ръководство на БАП са адресирани, заявленията задължително се препращат на Председателя на КЕ (комисията по етика).

4. Заявленията се разглеждат от КЕ, която е упълномощена да взема окончателните решения.

4.1. Председателят на КЕ е длъжен да свика нейните членове в десетдневен срок от получаване на заявлението.

- КЕ определя докладчик по заявлението, който е длъжен да изслуша страните, да събере необходимите сведения и да ги предостави на комисията.

4.3. Докладчикът представя в писмен вид своето заключение на КЕ.

5. КЕ от своя страна приема заключението на докладчика и ако е нужно отново изслушва страните, проверява всички документи и прави съответните експертизи предвидени от Стандартите на Асоциацията.

5.1. Ако комисията не е удовлетворена от разследването, тя може да определи нова експертиза и нов докладчик.

- В срок от един месец след постъпване на оплакването, КЕ съобщава своето заключение.

5.3. Членовете на БАП представят на КЕ всички налични сведения и документи във връзка с нейни разследвания.

6. КЕ взема своите решения по представените заявления с обикновено мнозинство.

- Заключениета на КЕ се представят в писмен вид на Управителния съвет на БАП, като копия от него се изпращат на засегнатите страни.

- Заключениета на КЕ могат само да потвърдят или отхвърлят точките от заявлението за нарушение на ЕК. Тя не определя и налага санкции, но може да препоръча за члена на Асоциацията нарушил ЕК някаква форма на супервизия, тренинг или обучение.

- Решения, свързани с членството в Асоциацията на провинил се неин член може да взема само Общото събрание, съгласно Устава.

6.4. Решенията и експертизите на КЕ са окончателни и са валидни за срок от шест месеца.

7. Всички разследвания и заключения на КЕ са конфиденциални и не подлежат на разгласяване без съгласието на засегнатите страни.